

Asia: VN/24353/2024

HE eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen taustalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston 11.4.2024 antama asetus (EU) 2024/1083 mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta (eurooppalainen medianvapausasetus). Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta, jolla toimeenpantaisiin medianvapausasetuksen mediamarkkinoiden keskittymien arviointia koskevat kansalliset menettelysäännöt.

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle tehtäväksi perustaa tiedotusvälineiden omistussuhteita koskeva avoin kansallinen tietokanta. Lisäksi viranomaisille, julkisille tahoille ja mediapalvelujen tarjoajille ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle, kun valtion mainosmenoja koskevat tiedot ovat julkaistu mukaan lukien tiedot siitä, missä ja mitä tietoja on julkaistu. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa ja 25 artiklan 2 kohdassa säädetään siitä, mitä valtion mainosmenoja koskevia tietoja viranomaisten, julkisten tahojen ja mediapalveluiden tarjoajien tulee vuosittain julkaista. ”Valtion mainonnalla” tarkoitetaan asetuksen 2 artiklan 19 kohdan mukaan ”omaa toimintaa edistävien tai muiden mainosviestien taikka yleisten tiedonantojen tai informaatiokampanjoiden sijoittamista, edistämistä, julkaisemista tai levittämistä missä tahansa mediapalvelussa taikka millä tahansa verkkoalustalla tavallisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan, viranomaisen tai julkisen tahon toimesta, niille tai niiden lukuun”.

Sääntelyn soveltamisalaan katsotaan sisältyvän kaupungit ja kunnat mukaan lukien kuntayhtymät, hyvinvointialueet ja hyvinvointiyhtymät sekä näiden tytäryhteisöt ja liikelaitokset. Lisäksi määritelmä kattaa myös ne kuntaomisteiset yhteisöt, joissa kunnalla tai kunnilla on yhteisössä ratkaiseva määräysvalta. Kansallisesti kuntien omistamien yhteisöjen osalta velvoitteiden soveltamisalaan voidaan katsoa kuuluvan ne yhteisöt, joihin kunta harjoittaa kunta-lain 46 §:n mukaista omistajaohjausta, ja joissa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5:n pykälän mukainen määräysvalta.

Kuntaliitto ehdottaa, että kuntien ilmoitusvelvollisuus toteutetaan osana taloustietojen tiedonkeruuta.

Kuntalain (410/2015) 120 a §:n mukaisesti kuntien ja kuntayhtymien (ml. liike-laitokset) tulee raportoida taloustietonsa (tulot, menot, investoinnit yms.) Valtiokonttorille. Sääntelyn tarkoituksena on ollut yksinkertaistaa kuntien ta-loustietojen tuottamisen ja raportoinnin menettelytapoja, ja näin vähentää kunnille aiheutuvia kustannuksia sekä välttää päällekkäistä tiedonkeruuta ja raportointia. Em. toimintamalli on korvannut tilikaudesta 2021 alkaen Tilas-tokeskuksen tilastolain (280/2004) nojalla tekemän kuntien ja kuntayhtymien tiedonkeruun.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallitus on käynnistänyt kuntien normituksen keventämishajelman, johon kytketään kaikki kuntia ohjaava sek-torilainsäädäntö soveltuvin osin. Kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitus ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä karsitaan. Hallituksen esitykses-sä kunnille esitetään uutta raportointivelvollisuutta. Asetus jättää kansallista liikkumavaraa sen suhteen, että miten asetuksessa määritellyt tiedot kerä-tään kansallisesti. Kuntien hallinnollisen taakan keventämiseksi Kuntaliitto ehdottaa, että mediamarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n säännös-kohtaisia perusteluita muutetaan siten, että kuntien ja kuntayhtymien ilmoitusvelvollisuus toteutetaan kuntalain 120 a §:n mukaisessa tiedonkeruussa.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että jokaisesta raportointiin liittyvästä muutoksesta aiheutuu kunnille ja kuntayhtymille tietojärjestelmiin liittyviä kustannuksia.

Käytännössä taloustiedot raportoidaan kolmessa ulottuvuudessa - ti-li/palveluluokka/sektori. Näitä ulottuvuuksia täsmennetään tai lisätään tiedonsaantitarpeiden mukaan. Kuntien ja hyvinvointialueiden raportointien tietomäärittysten ylläpidon yhteistyöryhmä (TATITYY) käsittelee raportoitavien taloustietojen sisällöt ja niiden muutokset vuosittain annettavaa asetusta varten.

Kunnan on salassapitosäännösten estämättä toimitettava kuntalain 112 §:ssä tarkoitetut tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustiedot sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteentoimivuuden edellyttämässä muodossa. Valtioneuvos-ton asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista.

Valtiovarainministeriö vastaa kuntalain 112 §:n 2 momentissa tarkoitettujen taloustietojen yhteentoimivuuden edellytyksenä olevan tarkemman tietosisäl-lön ja teknisten kuvausten määrittelyä varten tarvittavan yhteistyön järjestä-misestä. Yhteistyöhön osallistuvat kuntien sekä niiden ministeriöiden ja muiden virastojen edustajat, joiden hallinnonalan lainsäädäntöön ja tehtäviin kuu-luu määrittellä kuntien talouden seurannassa ja raportoinnissa käytettäviä käsitteitä ja määrittelyksiä. Yhteistyöhön perustuen valtiovarainministeriön asetuksella annetaan vuosittain tarkemmat säännökset seuraavana tilikautena tietojen toimittamiseen sovellettavasta tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista.

Lamberg Kirsi
Suomen Kuntaliitto ry